

Provincie Noord-Brabant

College van Gedeputeerde Staten
T.a.v. mevrouw I. Cortenbach,
programmamanager Milieu en Energie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

DATUM:

9 april 2020

KENMERK:

2020.04.09/SW

ONDERWERP:

Advies Meanderende Maas Noord-Brabant

Geacht College,

De Provinciale Raad voor de Leefomgeving (PRL) heeft een toegewezen taak in het adviseren over MER-projecten in de provincie Noord-Brabant. In dat verband hebben wij uw verzoeken ontvangen (resp. d.d. 11 februari en 18 maart jl.) om te adviseren over het 'ontwerp Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas' en de 'milieueffectrapportage voor de Meanderende Maas dijktraject Ravenstein-Lith', respectievelijk over de 'milieueffectrapportage van het project Demen-Dieden'.

De PRL adviseert:

- ▶ omdat dit project in de regio consequenties heeft voor de leefomgeving, ruimtelijk, milieukundig en sociaal;
- ▶ met een integrale blik en afweging door kennis en netwerken van de verschillende domeinen van BrabantAdvies te betrekken;
- ▶ op hoofdlijnen vanuit een Brabantse scope. Zij kijkt hierbij breder dan alleen naar milieueffecten.

Na bestudering van de rapportages hebben we de volgende met elkaar samenhangende aandachtspunten.

1. WAARDERING VOOR OPEN PLANPROCES

Wij hebben waardering voor het open planproces en de intensief gevoerde participatie. Dat zien wij terug in verschillende zienswijzen, de compleetheid van het uiteindelijke plan en de lovende woorden van onder meer de minister. Ook zijn we positief over de interprovinciale visie waar - naast waterveiligheid - integraal aandacht is voor andere doelen zoals natuur, vrijetijdseconomie, duurzaamheid, woonklimaat, ruimtelijke kwaliteit, rivierverruiming en ondernemerschap. Een aandachtspunt is hierbij hoe je omgaat met het verbinden van lokale met overkoepelende kennis. In het laatste geval zou je vanuit een ander schaal- en tijdsniveau vanuit de kansen van natuur kunnen uitkomen op één natuurgebied. Nu zien we in het plan een combinatie van natuur en agrarisch grondgebruik, een ontwikkeling die dichter aansluit bij de huidige situatie. Te overwegen is de verschillende benaderingen mee te nemen bij het toekomstbeeld richting 2050.

2. ZET SAMENWERKING MET PROVINCIE GELDERLAND DOOR

De samenwerking met provincie Gelderland is succesvol opgepakt. In onze vorige advisering over de Meanderende Maas vroegen wij hiervoor aandacht. Het is goed om te zien dat samen met Gelderland een interprovinciale structuurvisie is opgesteld. Hoewel het merendeel van de werkzaamheden aan Brabantse zijde plaatsvindt, is de buurprovincie toch betrokken. Blijf dit doen, ook met het oog op de invulling van toekomstige transitie van landbouw en klimaat die effect hebben aan beide zijden van de Maas.

3. WERK TOEKOMSTSCENARIO'S VERDER UIT

Het huidige plan is een afgewogen geheel van ontwikkelingen op het gebied van natuur, economie, recreatie en cultuurhistorie. Diverse elementen worden benoemd zoals de omschakeling naar nieuwe vormen van landbouw. Deze elementen kunnen echter concreter worden uitgewerkt. Vooral als het gaat om het gewenste toekomstbeeld ten opzichte van de huidige situatie. We kunnen hierbij denken aan extra bos, dat aansluit bij de ambities van het Brabants bosbeleid, aan kleinschalige teelt van lisdodde of vormen van kringloopgerichte landbouw als bijdrage aan de transitie van de veehouderij. Geef aan waar de grootste uitdagingen liggen en koppel die aan locaties in het project.

4. BESTEED AANDACHT AAN KLIMAATROBUUSTHEID

Klimaatrobuustheid is onmisbaar voor een toekomstbestendig rivierensysteem. Daarbij tekenen wij aan dat er onzekerheid is of de huidige (nationale en internationale) klimaatdoelstellingen op korte termijn gehaald worden. Dit zal ook zijn effect hebben op waterstanden en een vermoedelijk grotere behoefte aan klimaatadaptatie tot gevolg hebben. Het is nog onduidelijk hoe hier in de plannen vorm aan wordt gegeven. We kunnen hierbij denken aan oplossingen die bijdragen aan een systeemaanpak zoals de koppeling tussen binnen- en buitendijks gebied. Waar zitten binnendijks de watergebieden, hoe regel je de wateraanvoer en hoe zorg je voor aanvulling van grondwaterstanden in periodes van overvloed of juist watertekorten? Ook kunnen we rivierverruiming meer vorm geven via meestromende meanders.

5. MEET IMPACT OP MOBILITEIT EN ZET IN OP VERKEERSLUWE DIJKEN

Breng de impact van de veranderingen op personen- en goederenmobiliteit in beeld. Omdat buitendijks de functies veranderen (met meer ruimte voor de natuur en de aanleg van wandel- en fietspaden) is het aannemelijk dat ook logistieke goederenstromen (enigszins) wijzigen. Leidt dit tot de verdere afname van zwaarder gemotoriseerd verkeer op de dijk, met een positief effect op de leefomgeving? Wat betekent de ontwikkeling van voorziene recreatieve functies voor de bereikbaarheid van het gebied en het volume van de personenmobiliteit? Wanneer het gaat om de inrichting van de dijken: kijk naar mogelijkheden voor een verkeersluwe dijk met scheiding in plaats of tijd (gemotoriseerd verkeer enkel bepaalde uren) van weggebruikers. Zodat gemotoriseerd verkeer gescheiden wordt van kwetsbare verkeersdeelnemers als fietsers en wandelaars. Neem dit mee in de ontwerpopgave.

6. VERRUIM HET PROJECTGEBIED

Overweeg om het projectgebied Ravenstein-Lith te verruimen. In een ruimere gebiedsontwikkeling kan bijvoorbeeld verkend worden om de veevoederfabriek aan de Maas beter in te passen. Dit kan leiden tot versterking van het cultuurhistorische karakter en de belevingswaarde van Ravenstein. Bekijk hierbij ook de optie om de gedempte nevengeul terug te brengen, zoals in één van de zienswijzen is aangegeven.

7. ZET IN OP UITVOERING VAN PROJECT DEMEN-DIEDEN

Gelijktijdig aan de Meanderende Maas loopt een aparte MER-procedure voor het deelgebied Demen- Dieden. Het betreft een MER op detailniveau waarbij het gaat om een concreet uitvoeringsproject van natuurontwikkeling in combinatie met ontgronding, gericht op de kleimarkt. Wij vinden het een goede zaak dat dit concrete plan Demen-Dieden integraal is opgenomen in de interprovinciale structuurvisie. Zet in op een zo snel mogelijke uitvoering van het plan.

8. WERK ECONOMISCH PERSPECTIEF UIT

Het economisch perspectief van het gebied vraagt om verdere uitwerking. Dat kan met een duidelijk gebiedsprofiel dat richting en ruimte geeft voor de toekomstige ontwikkelingen. Geef daarbij in het belang van ondernemers en inwoners meer duidelijkheid over de toeristisch-recreatieve invulling. We zien daarover in de zienswijzen verschillende beelden. Maak een realistische inschatting van wat in het gebied past en mogelijk is. In onze ogen gaat het dan om kleinschalige recreatie. Belicht ook welke andere economische functies dan toeristisch of agrarisch plek kunnen krijgen in het gebied of waar het wenselijk is dat deze op termijn minder prominent aanwezig zijn.

9. BLIJF AANDACHT HOUDEN VOOR STORTING VAN GRANULIET

Aan de Gelderse kant heeft onlangs storting van granuliet plaatsgevonden. Dit heeft – zoals op meerdere plaatsen in Nederland – tot onrust geleid onder met name inwoners. Er zijn deskundigen die wijzen op mogelijke risico's, omdat niet bekend is wat een toegepaste stof in granuliet doet bij aanraking met water. De minister heeft aangegeven dat granuliet niet schadelijk is, zoals gebleken uit diverse onderzoeken. Toch is het belangrijk om inwoners te blijven meenemen en informeren. Blijf aandacht houden voor onderzoeken naar de effecten van de stof.

Wij wensen u succes met de uitwerking van de plannen en hopen u hiermee naar voldoening te hebben geadviseerd.

Met vriendelijke groet

Pieter van Geel

BrabantAdvies,
voorzitter Provinciale Raad voor de Leefomgeving